

Міністерство освіти і науки України
Національний транспортний університет
Факультет Економіки та права
Кафедра економіки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи з дисципліни
«Вступ до спеціальності» для здобувачів

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

форма здобуття вищої освіти - заочна

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізація С1.01 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

КИЇВ – 2025

Міністерство освіти і науки України
Національний транспортний університет

Факультет Економіки та права

Кафедра економіки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи з дисципліни

«Вступ до спеціальності» для здобувачів

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

форма здобуття вищої освіти - заочна

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізація С1.01 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Протокол засідання Науково-методичної ради
Національного транспортного університету
«28» листопада 2025 р. № 13**

Голова НМР, перший проректор, професор

_____ **Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО**

КИЇВ – 2025

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів: рівень вищої освіти - перший (бакалаврський), форма здобуття вищої освіти – заочна, галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1.01 «Економіка», освітньо-професійна програма «Економіка підприємства» / Нац. трансп. ун-т ; [Л.С. Козак, Н.М. Бондар, В.В. Бойко, Г.Г. Гайдай]. - К. : НТУ, 2025 - 23 с.

Розробники:

кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри «Економіка» НТУ,
Людмила Степанівна Козак;

доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка» НТУ, Наталія
Миколаївна Бондар;

кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Вікторія
Валеріївна Бойко;

кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Ганна
Григорівна Гайдай;

Рекомендовано методичною комісією факультету економіки та права
протокол №3 від «10» жовтня 2025 року

Голова методичної комісії _____ Наталія ГОРІДЬКО

Рекомендовано методичною комісією факультету заочного, дистанційного
навчання та підготовки іноземних громадян

протокол № 6 від «06» листопада 2025 року

Голова методичної комісії _____ Віталій СИМОНЕНКО

© Козак Л.С. 2025

© Бондар Н.М. 2025

© Бойко В.В. 2025

© Гайдай Г.Г. 2025

© Національний транспортний університет. 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ.....	7
3. ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	12
4. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	18
5.ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	20

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» підготовки здобувачів рівня вищої освіти першого бакалаврського спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (спеціалізація Економіка»).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засади організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, комплекс необхідних компетентностей та види професійної діяльності за фахом, загальні закони, принципи та тенденції розвитку економіки на макро- та мікрорівнях, механізми та інструментарій забезпечення розвитку національної економіки та економіки підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна вивчається на першому семестрі і є базовою для вивчення таких дисциплін, як: макроекономіка, мікроекономіка, національна економіка, економіка підприємства, економіка праці і соціальні трудові відносини, менеджмент, бухгалтерський облік і аудит.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Становлення та розвиток вищої освіти в Україні. Вища економічна освіта

Модуль 2. Закономірності розвитку економічної системи та особливості функціонування підприємства як первинної ланки господарства країни

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є адаптація здобувачів вищої освіти до особливостей студентського життя, ознайомлення їх з організацією навчального процесу і формами навчання у закладі вищої освіти, профілем обраної спеціальності та спеціалізації, перспективами майбутньої професійної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти базових теоретичних знань щодо закономірностей функціонування економічної системи та її структурних елементів, з організації господарської діяльності на рівні підприємства, визначення ефективності господарської діяльності підприємства, здатності використання набутих знань з питань економічного розвитку в практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є:

- Ознайомлення здобувачів вищої освіти першого курсу із системою вищої освіти в Україні;
- Ознайомлення здобувачів вищої освіти першого курсу із структурою Національного транспортного університету,
- Ознайомлення здобувачів вищої освіти першого курсу з організацією освітнього процесу в Національному транспортному університеті;
- Ознайомлення здобувачів вищої освіти першого курсу правами і обов'язками здобувачів вищої освіти;
- Ознайомлення здобувачів вищої освіти першого курсу із освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (спеціалізація Економіка»);
- Формування у здобувачів вищої освіти загальних уявлень про обраний фах;
- Розкриття основних передумов, актуальності і необхідності підготовки фахівців з економічної діяльності для сучасного бізнесу;
- Визначення функції, місця та ролі сучасних фахівців в області економічних відносин в процесах національного та міжнародного ринку;
- Формування у здобувачів вищої освіти розуміння загальних основ економічного життя суспільства, закономірностей становлення та розвитку економічної системи, взаємозв'язку її структурних елементів;
- Ознайомлення здобувачів освіти з методами економічних досліджень.
 - Формування у здобувачів освіти розуміння принципів організації ринкової, командно-адміністративної та змішаної економіки;
 - Формування у здобувачів освіти знань щодо функціонування ринку та його рушійних сил, необхідності державного регулювання ринку;
 - Формування у здобувачів освіти розуміння функціонування господарського комплексу країни, змісту державної структурної політики;
 - Ознайомлення здобувачів вищої освіти з законодавчим та нормативним регламентуванням господарської діяльності в Україні;
 - Формування у здобувачів вищої освіти розуміння порядку створення та функціонування підприємств та необхідних для цього ресурсів;
 - Формування у здобувачів вищої освіти розуміння необхідності свідомого ставлення до сплати податків та дотримання податкового законодавства;
 - Формування у здобувачів вищої освіти вміння виявляти чинники, що впливають на ефективність функціонування підприємств в умовах конкурентного середовища.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

Модуль 1 «СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ. ВИЩА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА»

Тема 1. Освітній простір України в контексті Болонського процесу

Короткий огляд історії розвитку вищої освіти. Функції університетів. Становлення вищої освіти в Україні.

Впровадження в Україні Болонського процесу в контексті формування зони європейської вищої освіти. Розвиток ініціатив Болонської декаларації. Рівні застосування Болонського процесу. Європейський простір вищої освіти.

Законодавство України про освіту. Державна політика у сфері вищої освіти.

Базові елементи Європейської кредитно-трансферної (модульної) системи (ECTS): кредит ЄКТС, Результати навчання, Навантаження, Національна рамка кваліфікацій. Основні поняття, що використовуються в НРК. Відповідність кваліфікацій рівням Національної рамки кваліфікацій.

Види закладів вищої освіти України. Завдання закладів вищої освіти.

Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти. Документи про вищу освіту.

Тема 2. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти

Освітній процес: сутність, принципи, регламентація, учасники. Поняття освітнього процесу. Мета та принципи організації освітнього процесу. Студентоцентризований підхід.

Рівні освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм. Освітня програма та її складові. Інформація, що міститься в освітній програмі. Стандарт вищої освіти.

Навчальні плани. Приклад навчального плану освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (Економіка). Структурні елементи фахової підготовки ОПП «Економіка підприємства». Види навчальних дисциплін: обов'язкові, вибіркові.

Графік навчального процесу. Робочий навчальний план.

Алгоритм вибору навчальних дисциплін студентами. Вибіркові дисципліни рівня освітньої програми. Каталог вибірових дисциплін рівня

факультету економіки та права. Вибіркові дисципліни (загальноуніверситетський рівень).

Форми освітнього процесу. Основні види навчання. Аудиторна та поза аудиторна самостійна робота. Індивідуальні завдання, елементи та вимоги до оформлення рефератів, есе, контрольних робіт, розрахунково-графічних робіт, курсових робіт, кваліфікаційної роботи.

Практична підготовка. Види практик.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Контрольні заходи. Критерії оцінювання.

Організаційна структура закладу вищої освіти. Характеристика органів управління університетом: Вчена рада, Науково-методична рада, ректорат, деканат, кафедри. Факультети і спеціальності.

Історія НТУ. Історія факультету економіки та права НТУ. Відомі випускники НТУ.

Можливості навчання і стажування за кордоном. Міжнародні програми для навчання студентів.

Організація науково-дослідної роботи в НТУ: конференції, олімпіади. Фахові наукові видання НТУ: вимоги до оформлення статей і порядок їх розміщення.

Бібліотека НТУ, її фонди. Правила користування бібліотекою НТУ. Система обслуговування на абонементах та в читальних залах.

Рекомендації по складанню бібліографічного опису документів та оформленню списків використаної літератури.

Електронні інформаційні ресурси бібліотеки. Електронний каталог: загальна характеристика, види пошуку інформації.

Етика поведінки викладачів і студентів. Академічна доброчесність.

Тема 3. Місце фахівця спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (спеціалізація Економіка) на ринку праці

Загальні відомості про професію економіста. Доступ до професії в Україні. Правові засади діяльності економістів. Економічна освіта та Національна рамка кваліфікацій. Забезпечення якості економічної освіти.

Категорії економістів.

Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Об'єкти класифікації та поняття в КП. Описання розділів класифікації професій в КП. Професії економіста у Національному класифікаторі України «Класифікатор професій» ДК 003:2010.

Додаткові вимоги для вузько спеціалізованої економічної професійної освіти.

Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Кваліфікаційні характеристики посад керівників.

Приклад кваліфікаційної характеристики економіста з праці: посадові обов'язки, повинен знати, вимоги до кваліфікації. Посадова інструкція та її розроблення.

Підвищення кваліфікації працівників.

Охорона праці на підприємстві.

Вимоги роботодавців до фахівців з економіки. Кваліфікаційні характеристики випускників спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (спеціалізація Економіка).

Стандарт вищої освіти. Інтегральна компетентність. Загальні та спеціальні компетентності. Програмні результати навчання.

Модуль 2 «ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРВИННОЇ ЛАНКИ ГОСПОДАРСТВА КРАЇНИ»

Тема 4. Економіка та її значення в житті суспільства

Поняття економіки. Базові економічні категорії: потреби, ресурси. Обмеженість економічних ресурсів. Проблема вибору. Суб'єкти економічних відносин: домогосподарства, підприємства (фірми), держава. Виробництво, розподіл, обмін, споживання.

Економічні закони. Алгоритм дій раціонального вибору.

Становлення економічної науки. Політична економія, меркантилізм, фізіократія, англійська класична школа, маржіналізм, неокласична економія, кейнсіанство, неоконсерватизм, інституціоналізм. Зародження та становлення економічної думки в Україні.

Методи економічних досліджень: діалектика, аналіз, синтез, індукція, дедукція, наукової абстракції, поєднання історичного та логічного, поєднання позитивного та нормативного аналізу, економіко-математичного моделювання, індексний метод, статистичного аналізу.

Функції економічної науки: методологічна, прогностична, практична, пізнавальна

Макроекономіка та мікроекономіка.

Виробничі ресурси та їхні різновиди: природні ресурси, капітальні

ресурси, трудові ресурси, підприємницькі здібності.

Економічні блага. Гранична корисність благ. Закон спадної граничної корисності.

Закон спадної продуктивності факторів виробництва.

Економічна ефективність: зміст та способи оцінювання. Показники ефективності.

Тема 5. Економічні системи. Економічний кругообіг

Поняття економічної системи. Суб'єкти економічної системи. Підсистеми економічної системи: продуктивні сили суспільства, виробничі економічні відносини, механізм господарювання. Головні економічні питання: що виробляти, як виробляти і для кого виробляти.

Принципи організації ринкової, командно-адміністративної та змішаної економіки.

Економічний кругообіг. Моделі ринкової економіки.

Тема 6: Ринок та його рушійні сили

Сутність ринку. Класифікація ринків: за об'єктами, за суб'єктами, за типом власника товару, за територіальною ознакою, за рівнем насичення товарами та послугами, за обсягом ринкових угод, за дотриманням чинного законодавства, за ступенем зрілості.

Функції ринку: інформаційна, розподільна, регулююча, стимулююча, інтегруюча, контролююча.

Передумови ефективного функціонування ринку.

Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна. Ринкова рівновага.

Поняття конкуренції. Класифікація видів конкуренції. Обмеження ринкової конкуренції та ринкового саморегулювання. Необхідність державного регулювання.

Конкурентне середовище.

Тема 7: Господарський комплекс країни

Господарський комплекс країни та його структура. Поняття господарського комплексу, галузей та видів економічної діяльності. Галузева структура господарства країни. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Показники, що характеризують зміну структури господарства країни: темп

зростання обсягів виробництва, галузевий коефіцієнт випередження, питома вага окремої галузі в загальному обсязі виробництва.

Характеристика національного господарства. Взаємозв'язки між секторами національної економіки.

Зміст та напрямки структурної державної політики. Важелі державного стимулювання структурних перетворень в економіці.

Загальна характеристика галузей матеріального виробництва. Промисловість. Агропромисловий комплекс. Будівельний комплекс. Транспорт. Єдина транспортна система. Торгівля.

Тема 8: Підприємство як суб'єкт господарювання

Сутність та ознаки підприємства. Життєвий цикл підприємства. Місія та цілі підприємства. Завдання підприємства.

Класифікація підприємств: за метою та характером діяльності, за формою власності, за правовим статусом і формою господарювання, за національною належністю капіталу, за способом заснування та формування статутного капіталу, за галузево-функціональною належністю, за міжгалузевою структурою, за кількістю працюючих та обсягом доходу.

Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД).

Форми об'єднання підприємств.

Правові засади функціонування підприємств в Україні. Основні елементи правового середовища створення та функціонування підприємств в Україні. Загальні принципи господарювання в Україні.

Господарське законодавство та його складові. Податкове законодавство. Податковий кодекс України.

Тема 9. Правові засади створення та функціонування підприємств в Україні

Основні елементи правового середовища створення та функціонування підприємств в Україні. Загальні принципи господарювання в Україні.

Господарське законодавство та його складові. Податкове законодавство. Податковий кодекс України.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Транснаціональні компанії.

Тема 10: Економічні та фінансові ресурси підприємства

Поняття виробничо-комерційного (операційного) та фінансового циклів підприємства.

Структура та склад економічних ресурсів підприємства. Засоби праці. Основні засоби.

Нематеріальні ресурси. Об'єкти промислової власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Інші нематеріальні ресурси.

Предмети праці. Склад та стадії кругообігу оборотних засобів.

Трудові ресурси. Персонал підприємства. Класифікація персоналу: за участю в основній діяльності підприємства; за характером виконуваних функцій.

Професійно-кваліфікаційна структура персоналу підприємства. Поняття професії, спеціальності та кваліфікації. Групи робітників за рівнем кваліфікації. Рівні кваліфікації керівників, спеціалістів і службовців.

Майно підприємства.

Фінансові ресурси підприємства. Власні фінансові ресурси та їх формування. Формування статутного капіталу. Формування виручки підприємства та її розподіл. Резервний капітал.

Позикові фінансові ресурси.

3. ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується здобувачем вищої освіти самостійно. Завдання контрольної роботи включають опрацювання фахової термінології та надання письмових відповідей на два теоретичних питання.

Варіанти завдань здобувачі освіти обирають за останньою цифрою залікової книжки. У разі, якщо номер залікової книжки закінчується на 0, здобувач освіти виконує варіант 10.

Варіант 1

1. Скласти термінологічний словник

- 1.1. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
- 1.2. Національна рамка кваліфікацій
- 1.3. Освітній процес
- 1.4. Стандарт вищої освіти
- 1.5. Інтегральна компетентність
- 1.6. Програмні результати навчання
- 1.7. Потреби

- 1.8. Економічна система
 - 1.9. Вид економічної діяльності
 - 1.10. Підприємство, місія підприємства.
2. Надати письмові відповіді на питання
- 2.1. Освітній процес: сутність, принципи, регламентація, учасники.
 - 2.2. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна.

Варіант 2

1. Скласти термінологічний словник
- 1.1. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.2. Відповідальність і автономія
 - 1.3. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.4. Рівень НРК
 - 1.5. Освітня кваліфікація
 - 1.6. Ринок
 - 1.7. Підприємницькі здібності
 - 1.8. Суб'єкти економічної системи
 - 1.9. Господарський комплекс
 - 1.10. Колективний договір.
2. Надати письмові відповіді на питання
- 2.1. Функції ринку: інформаційна, розподільна, регулююча, стимулююча, інтегруюча, контролююча.
 - 2.2. Структура та склад економічних ресурсів підприємства.

Варіант 3

1. Скласти термінологічний словник
- 1.1. Болонський процес
 - 1.2. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.3. Результати навчання
 - 1.4. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.5. Магістр
 - 1.6. Компетентність
 - 1.7. Ринок

- 1.8. Підприємницькі здібності
 - 1.9. Ліцензування
 - 1.10. Акціонерне товариство.
2. Надати письмові відповіді на питання
- 2.1 Функції економічної науки: методологічна, прогностична, практична, пізнавальна.
 - 2.2 Класифікація ринків: за об'єктами, за суб'єктами, за типом власника товару, за територіальною ознакою, за рівнем насичення товарами та послугами, за обсягом ринкових угод, за дотриманням чинного законодавства, за ступенем зрілості.

Варіант 4

1. Скласти термінологічний словник
- 1.1.Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.2.Стандарт вищої освіти
 - 1.3.Національна рамка кваліфікацій
 - 1.4.Компетентність
 - 1.5.Освітня кваліфікація
 - 1.6.Класифікатор професій
 - 1.7.Ринкова рівновага
 - 1.8.Економічний кругообіг
 - 1.9.Установчі документи підприємства
 - 1.10. Транспортна інфраструктура.
2. Надати письмові відповіді на питання
- 2.1. Базові елементи Європейської кредитно-трансферної (модульної) системи (ECTS): кредит ЄКТС, Результати навчання, Навантаження, Національна рамка кваліфікацій.
 - 2.2. Головні економічні питання: що виробляти, як виробляти і для кого виробляти.

Варіант 5

1. Скласти термінологічний словник
- 1.1. Європейський простір вищої освіти

- 1.2. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.3. Вища освіта
 - 1.4. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.5. Університет
 - 1.6. Продуктивні сили суспільства
 - 1.7. Конкурентне середовище
 - 1.8. Підприємницькі здібності,
 - 1.9. Структурна державна політика
 - 1.10. Інвестиції.
2. Надати письмові відповіді на питання
 - 2.1. Методи економічних досліджень: діалектика, аналіз, синтез, індукція, дедукція, наукової абстракції, поєднання історичного та логічного, поєднання позитивного та нормативного аналізу, економіко-математичного моделювання, індексний метод, статистичного аналізу.
 - 2.2. Формування виручки підприємства та її розподіл.

Варіант 6

1. Скласти термінологічний словник
 - 1.1. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.2. Освітня програма та її складові
 - 1.3. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.4. Система забезпечення якості освіти
 - 1.5. Програмні результати навчання
 - 1.6. Економічне благо
 - 1.7. Податки
 - 1.8. Механізм господарювання
 - 1.9. Мито
 - 1.10. Інвестиції.
2. Надати письмові відповіді на питання
 - 2.1. Принципи організації ринкової, командно-адміністративної та змішаної економіки.
 - 2.2. Господарське законодавство України та його складові.

Варіант 7

1. Скласти термінологічний словник
 - 1.1. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.2. Знання
 - 1.3. Бакалавр,
 - 1.4. Компетентність
 - 1.5. Студентоцентризований підхід
 - 1.6. Посадова інструкція
 - 1.7. Природні ресурси
 - 1.8. Ринкова ціна
 - 1.9. Важелі державного стимулювання структурних перетворень в економіці
 - 1.10. Суб'єкти інвестиційної діяльності.
2. Надати письмові відповіді на питання
 - 2.1. Економічна ефективність: зміст та способи оцінювання.
 - 2.2. Поняття господарського комплексу, галузей та видів економічної діяльності.

Варіант 8

1. Скласти термінологічний словник
 - 1.1. Європейський простір вищої освіти
 - 1.2. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.3. Освітній процес
 - 1.4. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.5. Рівень НРК
 - 1.6. Державна політика у сфері вищої освіти
 - 1.7. Життєвий цикл підприємства
 - 1.8. Поняття економічної системи
 - 1.9. Професійно-кваліфікаційна структура персоналу підприємства
 - 1.10. Єдина транспортна система.
2. Надати письмові відповіді на питання
 - 2.1. Передумови ефективного функціонування ринку.
 - 2.2. Класифікація підприємств: за метою та характером діяльності, за формою власності, за правовим статусом і формою господарювання,

за національною належністю капіталу, за способом заснування та формування статутного капіталу, за галузево-функціональною належністю, за міжгалузевою структурою, за кількістю працюючих та обсягом доходу.

Варіант 9

1. Скласти термінологічний словник
 - 1.1. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.2. Освітня програма
 - 1.3. Національна рамка кваліфікацій
 - 1.4. Результати навчання
 - 1.5. Академічна доброчесність
 - 1.6. Ринкова рівновага
 - 1.7. Життєвий цикл підприємства
 - 1.8. Податкове законодавство
 - 1.9. Галузева структура господарства країни
 - 1.10. Мікроекономіка та макроекономіка
2. Надати письмові відповіді на питання
 - 2.1. Виробничі ресурси та їхні різновиди: природні ресурси, капітальні ресурси, трудові ресурси, підприємницькі здібності.
 - 2.2. Обмеження ринкової конкуренції та ринкового саморегулювання. Необхідність державного регулювання.

Варіант 10

1. Скласти термінологічний словник
 - 1.1. Європейський простір вищої освіти
 - 1.2. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)
 - 1.3. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти
 - 1.4. Студентоцентризований підхід
 - 1.5. Державна політика у сфері вищої освіти
 - 1.6. Поняття конкуренції
 - 1.7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств
 - 1.8. Місія та цілі підприємства
 - 1.9. Майно підприємства

1.10. Конкурентне середовище.

2. Надати письмові відповіді на питання

2.1. Зміст та напрямки структурної державної політики. Важелі державного стимулювання структурних перетворень в економіці.

2.2. Персонал підприємства. Класифікація персоналу: за участю в основній діяльності підприємства; за характером виконуваних функцій.

4. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Становлення вищої освіти в Україні.
2. Функції університетів.
3. Європейський простір вищої освіти.
4. Законодавство України про освіту.
5. Державна політика у сфері вищої освіти.
6. Базові елементи Європейської кредитно-трансферної (модульної) системи (ECTS): кредит ЄКТС, результати навчання, навантаження, Національна рамка кваліфікацій.
7. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти.
8. Освітній процес: сутність, принципи, регламентація, учасники.
9. Освітня програма та її складові. Стандарт вищої освіти.
10. Форми освітнього процесу. Основні види навчання.
11. Поняття академічної доброчесності.
12. Практична підготовка. Види практик.
13. Доступ до професії в Україні. Правові засади діяльності економістів.
14. Посадова інструкція та її розроблення.
15. Охорона праці на підприємстві.
16. Базові економічні категорії: потреби, ресурси.
17. Обмеженість економічних ресурсів. Проблема вибору.
18. Суб'єкти економічних відносин: домогосподарства, підприємства (фірми), держава.
19. Виробництво, розподіл, обмін, споживання.
20. Методи економічних досліджень: діалектика, аналіз, синтез, індукція, дедукція, наукової абстракції, поєднання історичного та логічного, поєднання позитивного та нормативного аналізу, економіко-

математичного моделювання, індексний метод, статистичного аналізу.

21. Функції економічної науки: методологічна, прогностична, практична, пізнавальна
22. Виробничі ресурси та їхні різновиди: природні ресурси, капітальні ресурси, трудові ресурси, підприємницькі здібності.
23. Економічні блага. Гранична корисність благ.
24. Закон спадної граничної корисності.
25. Закон спадної продуктивності факторів виробництва.
26. Суб'єкти економічної системи.
27. Принципи організації ринкової, командно-адміністративної та змішаної економіки.
28. Економічний кругообіг.
29. Моделі ринкової економіки.
30. Сутність ринку. Функції ринку: інформаційна, розподільна, регулююча, стимулююча, інтегруюча, контролююча.
31. Класифікація ринків: за об'єктами, за суб'єктами, за типом власника товару, за територіальною ознакою, за рівнем насичення товарами та послугами, за обсягом ринкових угод, за дотриманням чинного законодавства, за ступенем зрілості.
32. Передумови ефективного функціонування ринку.
33. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна.
34. Ринкова рівновага.
35. Поняття конкуренції. Класифікація видів конкуренції.
36. Обмеження ринкової конкуренції та ринкового саморегулювання. Необхідність державного регулювання.
37. Конкурентне середовище.
38. Господарський комплекс країни та його структура.
39. Характеристика національного господарства. Взаємозв'язки між секторами національної економіки.
40. Зміст та напрямки структурної державної політики.
41. Важелі державного стимулювання структурних перетворень в економіці.
42. Сутність та ознаки підприємства.
43. Місія та цілі підприємства. Завдання підприємства.
44. Класифікація підприємств.
45. Форми об'єднання підприємств.
46. Правові засади функціонування підприємств в Україні.
47. Загальні принципи господарювання в Україні.

- 48.Економічні ресурси підприємства.
- 49.Засоби праці. Основні засоби.
- 50.Нематеріальні ресурси. Об'єкти промислової власності. Об'єкти інтелектуальної власності.
- 51.Склад та стадії кругообігу оборотних засобів.
- 52.Трудові ресурси. Персонал підприємства.
- 53.Класифікація персоналу підприємства
- 54.Майно підприємства.
- 55.Фінансові ресурси підприємства.
- 56.Власні фінансові ресурси та їх формування.
- 57.Позикові фінансові ресурси.

5.ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

5.1. Рекомендована література

Базова

1. Про вищу освіту. [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № № 1556-VII: станом на 01.06.2025 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 18.08.25)
2. Про освіту. [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № № 2145-VIII станом на 01.06.2025. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 18.08.2025)
3. Бервено О. В. Вступ до спеціальності: конспект лекцій / О. В. Бервено, А. О. Москвіна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 87 с.
4. Дорогань-Писаренко Л. Університетська освіта: навч. посіб. / Дорогань-Писаренко Л., Безкровний О., Лега О., Песцова-Світалка О. Полтава: ПДАА, 2020. 142 с.
5. Економіка і підприємництво : підручник / [П. П. Гаврилко та ін.] ; Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. - Львів : Ужгород. торг.-екон. ін-т Держ. торг.-екон. ун-ту, 2025. - 191 с.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584.)
7. Національна рамка кваліфікацій

8. Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики 28.07.2010 № 327.
9. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка». Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244.
10. Університетська освіта : навч. посіб. / Дорогань-Писаренко Людмила [та ін.]. - Полтава : ПДАА, 2020. - 142 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 138-141. - 300 прим.
11. Університетська освіта в Україні: навч. посіб. для інозем. студентів / А. Л. Хрипунова [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Друкарня Мадрид, 2021. - 237 с. : іл., табл. - Бібліогр.: с. 235-237.
12. Федоренко М. М. Основи економіки бізнесу: навч. посіб. / М. М. Федоренко, А. В. Артьомова ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2024. - 255 с.

Додаткова

13. Вища освіта в Україні та за кордоном: підходи, методи, виклики та здобутки: колект. монографія : у 3 т. / за ред. О.М. Камінської, Г. О. Колесник ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, [20--] . Т. 3 / [Г. І. Залуцька та ін.]. - 2021. - 99 с. :
14. Вища освіта різних країн світу : монографія / [за наук. ред. О. І. Шапран] ; Держ. ВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Переяслав : Домбровська Я. М. [вид.], 2020. - 487 с.
15. Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку: колект. монографія / [Калінічева Г. І. та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Калінічевої ; Закл. вищ. освіти "Міжнар. наук.-техн. ун-т ім. акад. Юрія Бугая", Каф. ЮНЕСКО "Інформ.-комунікац. технології в освіті". - Київ : Фенікс, 2020. - 399 с.
16. Дьюар К. Досконалість керівника. Шість способів мислення, які відрізняють найкращих лідерів від решти / Керолін Дьюар, Скотт Келлер, Вікрам Малготра ; [пер. з англ. О. Туркало]. - Харків : Фоліо, 2024. - 350, [1] с.
17. Європейська вища освіта в реаліях виміру змін і досягнень : монографія = European higher education in the realities of the dimension of changes and achievements : monograph / [Шапран О. І. та ін. ; за наук. ред. О. І. Шапран] ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Переяслав : Домбровський Я. М. [вид.], 2024. - 451 с

18. Жуков С.А. Основи економіки та підприємництва : навч. посіб. / С. А. Жуков ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Говерла, 2021. - 398 с.
19. Загірняк Д. М. Вища освіта України: прагматизм фінансово-економічного розвитку: монографія / Д. М. Загірняк. - Харків : Друкарня Мадрид, 2018. - 531 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 398-430. - 300 прим.
20. Заграва Е. Як країни підіймали свої економіки, причини успіхів і невдач, або Політекономія бунтів / Ернст Заграва. - Київ : АДЕФ-Україна, 2025. - 371 с.
21. Збарський М.П. Основи економіки фірми : навч. посіб. / В. К. Збарський, М. П. Талавиця, Л. В. Ярема ; [за ред. проф. В. К. Збарського]. - Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2016. - 573 с.
22. Касьяненко Л.М. Економічна теорія : навч. посіб. для студентів ВЗО. Київ: ЦНП, 2019. 224 с.
23. Колюх В. В. Вища освіта і молодіжна політика. Терміни та словник інституцій Європейського Союзу: навч. посіб. / В. В. Колюх, Є. О. Романенко. - Київ : Ліра-К, 2023. - 171 с.
24. Кравцов О.О. Основи економічної теорії : навч. посіб. / О. О. Кравцов ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. - Кривий Ріг : Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського ; Prague : Oktan Print, 2023. - 355 с.
25. Лі Е. Найкоротша історія економіки / Ендрю Лі ; пер. з англ. Катерина П'явка. - Київ : Лабораторія, 2024. - 198 с.
26. Лопушняк Г. С. Вища освіта України: державне регулювання та перспективи розвитку : монографія / Г. С. Лопушняк, Х. В. Рибчанська ; Держ. НДІ інформатизації та моделювання економіки. - Львів : Ліга Прес, 2018. - 282 с.
27. Мосьпан Н. В. Вища освіта та ринок праці Європейського Союзу: тенденції взаємодії : монографія / Мосьпан Н. В.; за ред. С. О. Сисоевої. - Київ : Едельвейс, 2018. - 392 с. :
28. Рачинська Г. Економіка підприємств : навч. посіб. / Г. Рачинська, Г. Копець ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Растр-7, 2024. - 227 с.
29. Середіна І. А. Формування підприємницької компетентності майбутніх бакалаврів з економіки підприємства у процесі фахової підготовки : метод. посіб. / І. А. Середіна ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проф. освіти НАПН України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Київ : Вид-во Людмила, 2023. - 131 с.
30. Ситник Й. С. Економіка підприємства : практикум / Й. С. Ситник, Г. М. Бойківська, С. Й. Гончар ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Растр-7, 2024. - 162 с

- 31.Філатов В. М. Основи економіки : навч. посіб. для інозем. слухачів підгот. від-ня / В. М. Філатов, Г. А. Островерхова ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 111 с.
- 32.Холявко Н. І. Економічна теорія: навч. посіб. / Холявко Н. І., Гонта О. І. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 218 с.

5.2. Інформаційні ресурси

<http://www.ntu.edu.ua> – сайт Національного транспортного університету

<https://zakon.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України

<https://epravda.com.ua/> - сайт Економічна правда

<https://me.gov.ua/> - сайт Мінекономіки України

<http://www.ier.com.ua/ua> - сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій

<https://www.ukrstat.gov.ua/> - сайт Державної служби статистики України